

ДОБРОЧЕСНА ПУБЛІКАЦІЯ
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ
ДЛЯ АВТОРІВ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ДОБРОЧЕСНА ПУБЛІКАЦІЯ
МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ДЛЯ АВТОРІВ

Харків
2017

Офіційна заява, розроблена на 2-й Всесвітній конференції з цілісності досліджень Елізабет Вагер та Сабін Клейнерт (Сінгапур, 22–24 липня 2010 року)

Резюме

- Дослідження, результати якого представлені, має бути проведеним відповідно до вимог законодавства та етики.
- Дослідники повинні представити свої результати чітко, чесно, без вигадки, фальсифікації та маніпуляції даними.
- Дослідники повинні прагнути чітко та однозначно описати свої методи, щоб їхні результати могли бути підтвержені іншими.
- Дослідники повинні дотримуватися вимог щодо публікації. Результати дослідження мають бути оригінальними, не бути плагіатом та не бути опублікованими в інших місцях.
- Автори публікації повинні взяти на себе колективну відповідальність за подану та опубліковану роботу.
- Авторство дослідницьких публікацій повинно чітко відображати внесок окремих людей у роботу та представлення результатів.
- Необхідно розкрити джерела фінансування та відповідні конфлікти інтересів.

Вступ

Публікація є заключним етапом дослідження.

Очікується, що наукові публікації нададуть докладну та остаточну інформацію про дослідження.

Оскільки публікації становлять основу як для нових досліджень, так і для застосування уже отриманих результатів, вони можуть впливати не тільки на дослідницьку спільноту, але й на суспільство в цілому.

Дослідники несуть відповідальність за те, щоб їх публікації були достовірними, чіткими, точними, повними та збалансованими, а також слід уникати оманливих, вибіркових або неоднозначних звітів.

Цей документ спрямований на встановлення міжнародних стандартів для авторів наукових дослідницьких публікацій та для опису практичної процедури подання звітності. Ми сподіваємось, що ці стандарти будуть схвалені дослідницькими установами, донорами та професійними товариствами; будуть пропагуватися редакторами та видавцями; і допоможуть під час проведення тренінгів з доброчесності досліджень.

Доброчесна наукова публікація

I. Доброчесність та надійність

1.1 Дослідження, результати якого представлені, має бути проведеним відповідно до вимог законодавства та етики¹.

1.2 Дослідження, які представлені в публікації, повинні бути обґрунтованими та ретельно виконаними.

1.3. Дослідники повинні застосовувати відповідні методи аналізу та відображення даних (і, якщо необхідно, шукати та дотримуватися порад спеціаліста з конкретного питання).

1.4 Автори повинні взяти на себе колективну відповідальність за свою роботу та зміст своїх публікацій. Дослідники мають ретельно перевіряти свої публікації на всіх етапах, щоб забезпечити чітке донесення методів та результатів. Автори мають ретельно перевіряти розрахунки, презентації даних, машинописні матеріали подання та докази.

1. Див. також Сінгапурську заяву про доброчесність досліджень, www.singaporestatement.org

II. Чесність

2.1 Дослідники повинні надати свої результати чесно та без вигадки, фальсифікації або невідповідної маніпуляції даними. Зображення, які представлені у дослідженні (наприклад, мікрофотографії, рентгенівські знімки, зображення електрофорезу), не повинні вводити в оману через те, що були змінені.

2.2. Дослідники мають прагнути до описання своїх методів та чіткого й однозначного представлення своїх висновків. Дослідники повинні дотримуватися належних правил звітування. Публікації повинні містити достатньо деталей, щоб експерименти могли повторити інші дослідники.

2.3 Звіти дослідження мають бути повними. Вони не повинні оминати незручні, непослідовні або необґрунтовані висновки або результати, які не підтримують гіпотезу або інтерпретацію авторів чи замовників дослідження.

2.4. Донори та спонсори дослідження не повинні мати права накладати вето на оприлюднення результатів, які не сприяють їхньому товару чи позиції. Дослідники не повинні укладати угоди, які дозволяють спонсорів досліджень накладати вето чи контролювати публікацію висновків (за виключенням виняткових обставин, коли уряд класифікує дослідження як «інформацію з обмеженим доступом», через наслідки для безпеки).

2.5. Автори повинні негайно сповістити редактора, якщо вони виявили помилку у будь-якій поданій, прийнятій

або опублікованій роботі. Автори повинні співпрацювати з редакторами під внесення виправлень або відкликань, коли це потрібно.

2.6. Автори повинні точно представляти роботу інших людей у цитуваннях та посиланнях.

2.7. Автори не повинні копіювати посилання з інших публікацій, якщо вони не читали цитовану роботу.

III. Баланс

3.1. Нові висновки мають бути представлені в контексті попередніх досліджень. Робота інших має бути представлена чесно. Наукові огляди та узагальнення існуючих досліджень мають бути повними, збалансованими та включати результати незалежно від того, чи автори підтримують запропоновану гіпотезу чи інтерпретацію. Редакційні статті чи статті-роздуми, що містять одну єдину точку зору або аргумент, мають чітко відрізнитись від наукових оглядів.

3.2. У публікації слід вказати на обмеження, які виникли в ході дослідження.

IV. Оригінальність

4.1. Автори повинні дотримуватися вимог щодо публікації. Подана публікація має бути оригінальною та не бути опублікованою в інших місцях жодною мовою. Роботу не слід одночасно подавати до більш ніж одного журналу, якщо редактори не погодились на спільне видання. Якщо статті будуть спільно опубліковані, ця інформація має бути чітко донесена до читачів.

4.2. Необхідно дотримуватися закону та конвенції щодо авторського права. Авторські матеріали (наприклад, таблиці, цифри або великі цитати) можуть бути відтворені лише за відповідного дозволу та підтвердження.

4.3. Відповідна попередня робота та публікації, як інших дослідників, так і самих авторів, повинні бути належним чином підтверджені та супроводжуватися посиланнями на них. Слід посилатися на першоджерела, де це можливо.

4.4. Автори запозичених даних, текстів, цифр чи ідей мають бути чітко вказані. Інформація не повинна бути представлена як така, що була створена авторами дослідження. Оригінальне формулювання, взяте безпосередньо з публікацій інших дослідників, має бути в лапках з відповідними цитатами.

4.5. Автори повинні інформувати редакторів, якщо висновки досліджень були опубліковані раніше, або розглядаються для публікації в інших журналах. Автори повинні надати копії відповідних публікацій або робіт, поданих в інші журнали.

4.6. Численні публікації, що виникають у результаті виконання єдиного дослідницького проекту, повинні бути чітко зазначені, а посилатися слід на основну публікацію. Переклади та адаптації для різних аудиторій повинні бути чітко визначені, мати посилання на оригінальне джерело, а також відповідати конвенціям щодо авторських прав. Перед перевиданням будь-якої роботи, автори повинні отримати дозвіл від оригінального видавця.

V. Прозорість

5.1 Всі джерела фінансування досліджень, включаючи пряму та непряму фінансову підтримку, постачання обладнання чи матеріалів та іншу підтримку (наприклад, спеціалізована допомога в галузі статистики чи написання) мають бути зазначені.

5.2. Автори мають оприлюднити роль дослідника (-ів) або спонсора (якщо такі є) у розробці, виконанні, аналізі, тлумаченні та звіті досліджень.

5.3. Автори повинні розкривати відповідні фінансові та нефінансові інтереси та відносини, які, як вважається, можуть вплинути на тлумачення їхніх висновків, і які редактори, рецензенти чи читачі можуть бажати знати. Це включає в себе будь-які зв'язки з журналом, наприклад, якщо редактори публікують власні дослідження у власному журналі. Крім того, автори повинні дотримуватися журнальних та інституційних вимог щодо розкриття конкуруючих інтересів.

VI. Відповідне авторство та підтвердження

6.1. Дослідницька література занотовує не тільки те, що було виявлено, але й імена авторів відкриття. Тому авторство дослідницьких публікацій має точно відображати внесок окремих осіб у роботу та у представлення її результатів.

6.2 У тих випадках, коли основні автори внесені до списку як автори, тоді як ті, хто зробив менш суттєві або суто технічні внески в дослідження чи публікацію, перелічені у словах подяки, критерії авторства та визнання мають бути узгоджені на початку проекту. В ідеалі, авторські критерії в межах певної галузі повинні узгоджуватися, бути опублікованими та послідовно застосовуватися дослідницькими установами, професійними та академічними товариствами та фінансовими організаціями. Хоча редактори журналу повинні публікувати та просувати визнані авторські критерії, які відповідають їхній галузі, від них не слід очікувати винесення вироків у суперечках, які стосуються авторства. Відповідальність за правильне віднесення авторства лежить на самих авторах, які працюють під керівництвом своїх установ. Науково-дослідні установи повинні сприяти і підтримувати справедливі та установлені стандарти авторства та визнання. За необхідності установи повинні вирішувати авторські суперечки та забезпечувати дотримання належного процесу.

6.3. Дослідники повинні гарантувати, що авторські права належать лише тим особами, які відповідають критеріям авторства (тобто зробили істотний внесок у роботу) і всі за-

служені автори вказані. Організації та редактори журналів повинні заохочувати практику, яка перешкоджає формальному авторству, псевдоавторству, та приховуванню істиного автора².

6.4. Усі автори повинні погодитися на авторство і схвалити подані та прийняті версії публікації. Будь-яка зміна списку авторів має бути схвалена всіма авторами, включаючи тих, хто був вилучений зі списку. Добросесний автор повинен діяти як контактний зв'язок між редактором та іншими авторами, інформувати співавторів та залучати їх до важливих рішень щодо публікації (наприклад, відповідаючи на коментарі експертів).

6.5. Автори не повинні зловживати блоком визнання, включаючи в нього осіб, які фактично не були причетні до роботи або не надавали підтримку.

²• Формальний автор — це той, хто не відповідає визнаним критеріям авторства, але включений до переліку авторів завдяки його стажу, репутації або передбачуваному впливу;

• псевдоавтор — це той, хто не відповідає визнаним критеріям авторства, але є зазначений як автор через особисту користь або за плату;

• прихований автор — це той, хто відповідає визнаним критеріям авторства, але не є зазначений як автор.

VII. Підзвітність та відповідальність

7.1. Усі автори повинні прочитати та ознайомитися з представленою роботою та забезпечити відповідність роботи викладеним у цьому документі принципам наукових публікацій. У більшості випадків передбачається, що автори беруть спільну відповідальність за цілісність досліджень та представлення їх результатів. Проте, якщо автори беруть на себе відповідальність лише за певні аспекти дослідження та їх представлення — це має бути зазначено у публікації.

7.2. Автори повинні працювати з редактором або видавцем, щоб негайно виправити свою роботу, якщо після публікації з'являються помилки чи недогляди.

7.3. Автори повинні дотримуватися відповідних конвенцій, вимог та правил, щоб матеріали, реагенти, програмне забезпечення або набори даних були доступними для інших дослідників, які запитують їх. Дослідники, установи, і фонди повинні мати чітку політику щодо обробки таких запитів. Автори також повинні дотримуватися відповідних стандартів журналу. Хоча очікується належне визнання, дослідники не повинні вимагати авторства як умови для обміну матеріалами.

7.4. Автори мають відповідним чином редагувати на публікацію коментарів та опублікувати листування. Вони повинні спробувати відповісти на запитання та надати роз'яснення або додаткові деталі, де це необхідно.

VIII. Дотримання експертних оцінок та умов публікацій

8.1. Автори повинні дотримуватися вимог видавців, які передбачають що робота не подається для розгляду до більше ніж однієї публікації одночасно.

8.2. Автори повинні інформувати редактора, якщо вони знімають свою роботу з розгляду або відмовляються відповідати на відгуки рецензентів після отримання умовного схвалення.

8.3 Автори повинні відповідати на коментарі експертів професійно та своєчасно.

8.4. Автори повинні поважати запити видавців на прес-ембарго, і взагалі не дозволяти розголошувати результати в пресі, якщо вони були подані до наукової публікації (але ще не були опубліковані). Автори та їхні установи повинні підтримувати зв'язок та співпрацювати з видавцями, щоб координувати діяльність ЗМІ (наприклад, прес-релізи та прес-конференції) пов'язану з публікацією. Прес-релізи мають чітко відображати роботу і не повинні включати заяви, які йдуть далі, ніж результати дослідження.

IX. Відповідальний звіт про дослідження, що проводилося на людях або тваринах

9.1. Перед початком дослідження необхідно отримати відповідне схвалення, ліцензію чи пройти реєстрацію у відповідній установі, а в звіті має бути надана детальна інформація щодо цієї установи (наприклад, Рада з питань інституційного огляду, затвердження Комітету з етичних досліджень, державні ліцензійні органи з використання тварин).

9.2. За запитом редакторів автори повинні надати докази (наприклад, копії схвалень, ліцензій, форм згоди учасників) того, що представлене дослідження отримало відповідне схвалення та було проведене згідно з етичними принципами.

9.3. Дослідники не повинні публікувати персональні дані, які було зібрано під час дослідження та які можна ідентифікувати, обмінюватися ними, без спеціальної згоди особи (або її представника). Дослідники повинні пам'ятати, що велика кількість наукових журналів є зараз вільно доступними в мережі Інтернет, тому існує потенційна небезпека для випадкових читачів або ризик засмутити їх (маються на увазі учасники досліджень або їхні сім'ї, які можуть впізнати себе у прикладах, наведених у дослідженні або описах, зображеннях чи родоводах).

9.4. На початку дослідження слід визначити відповідні методи статистичного аналізу, скласти план підготовки аналізу даних для попередньо визначених результатів та дотримувати

ватися його. Вторинний чи апостеріорний аналіз слід відрізнити від первинного аналізу та тих методів, які були викладені в плані аналізу даних.

9.5. Дослідники повинні публікувати всі значущі результати досліджень, які можуть сприяти розумінню дослідження. Зокрема, є етична відповідальність за публікацію результатів усіх клінічних випробувань. Публікація невдалих досліджень чи експериментів, які відкидають гіпотезу, може допомогти іншим не витратити час та кошти на аналогічні проекти. Якщо результати невеликих досліджень та тих, які не можуть досягти статистично значущих результатів, можна поєднати для отримання більш корисної інформації (наприклад, шляхом метааналізу), то такі висновки повинні бути опубліковані.

9.6. Автори мають надавати редакторам журналів дослідницькі протоколи за запитом (наприклад, для клінічних випробувань), щоб рецензенти та редактори могли порівняти дослідницький звіт з протоколом, щоб перевірити, чи його було виконано, як заплановано, і виключити втрату деталей. Дослідники повинні дотримуватися відповідних вимог до реєстрації клінічних випробувань та включати реєстраційний номер випробувань в усі публікації, що описують результати даних випробувань.

Цитувати як: Wager E & Kleinert S (2011) Responsible research publication: international standards for authors. A position statement developed at the 2nd World Conference on Research Integrity, Singapore, July 22-24, 2010. Chapter 50 in: Mayer T & Steneck N (eds) Promoting Research Integrity in a Global Environment. Imperial College Press / World Scientific Publishing, Singapore (pp 309-16). (ISBN 978-981-4340-97-7)

УДК 001+378.33-2]:174.7

ББК 74.58

Д 56

Д 56 **Доброчесна** публікація: міжнародні стандарти для авторів / уклад. О. О. Гужва, І. О. Солдатенко. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — 16 с.

У виданні розглянуто міжнародні стандарти та етичні норми доброчесної наукової публікації.

Видання розраховане на авторів академічних видань, викладачів, молодих науковців, аспірантів.

УДК 001+378.33-2]:174.7

ББК 74.58

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2017

© Гужва О. О., Солдатенко І. О., уклад., 2017

Довідкове видання

Доброчесна публікація: міжнародні стандарти для авторів

(Укр. мовою)

Комп'ютерне верстання

В. О. Трубчанінов

Макет обкладинки

К. В. Скіпенко

Підписано до друку 18.12.2017 р.

Гарнітура Open Sans.

Наклад 100 пр.

Харківський національний університет

імені В. Н. Каразіна,

61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.

saiup.org.ua

Публікація даного матеріалу стала можливою завдяки підтримці американського народу відповідно до грантового договору № S-UP300-16-CA-001 з Посольством США в Україні. Думки, висловлені тут, належать авторам і не обов'язково відображають точку зору Посольства США в Україні чи Уряду США.